

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 247/09-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. S., P., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 38/2007 a druhým výrokom jeho rozsudku z 3. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2009 faxom a 5. júna 2009 poštou doručená sťažnosť Ing. V. S., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 38/2007 a druhým výrokom jeho rozsudku z 3. februára 2009.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva:

«1. Na Okresnom súde Bratislava III prebiehajú (prebiehali) dve konania, ktoré sa týkajú určenia neplatnosti tých istých uznesení č. 2 a 3 mimoriadneho valného zhromaždenia S... B... (ďalej len „žalovaný“) zo dňa 15. februára 2006 (ďalej len „uznesenia MVZ“).

2. V prvom súdnom konaní, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 26 Cb 115/06, sa prejednáva žaloba, ktorú som podal ja. Druhú žalobu, podanú MUDr. M. J., bytom B., prejednával Okresný súd Bratislava III pod sp. zn. 22 Cb 59/06 (ďalej len „konanie sp. zn. 22 Cb 59/06“).

3. V konaní sp. zn. 22 Cb 59/06 Okresný súd Bratislava III svojím rozsudkom zo dňa 18. januára 2007, č. k. 22 Cb 59/06-160, rozhodol tak, že určil čiastočnú neplatnosť uznesenia č. 2 a 3 mimoriadneho valného zhromaždenia žalovaného (predtým S., a. s.) konaného dňa 15. februára 2006... v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

4. O tomto druhom konaní som nevedel a dozvedel som sa o ňom až v čase, keď žalovaný uvedený rozsudok predložil v konaní, v ktorom vystupujem ako žalobca.

5. Podľa ustanovenia § 183 v spojení s § 131 ods. 5 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov právoplatné rozhodnutie súdu podľa odseku 1 je záväzná pre každého. Z uvedeného ustanovenia sa teda podáva záver, že účinky právoplatného súdneho rozhodnutia vydaného v konaní sp. zn. 22 Cb 59/06 by sa mali vzťahovať aj na mňa ako žalobcu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III, sp. zn. 26 Cb 115/06...

Nakoľko som nemal možnosť vystupovať v konaní sp. zn. 22 Cb 59/06 ako účastník konania, hoci sa na mňa majú vzťahovať účinky výsledku tohto konania, právne som uvedenú situáciu posúdil tak, že mi v tomto druhom konaní patrilo postavenie dobrovoľného nerozlučného spoločníka.

6. Voči rozsudku súdu prvého stupňa, konkrétne voči jeho zamietavej časti, som podal odvolanie. O mojom odvolaní rozhodol uznesením Krajský súd v Bratislave zo dňa 27. júna 2007, č. k. 3 Cob 45/07-255, ktorým odvolací súd moje odvolanie podané proti

rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 18. januára 2007, č. k. 22 Cb 59/06-160, odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

Uvedené odôvodnil tým, že som v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III vedenom pod sp. zn. 22 Cb 59/06 nebol účastníkom na strane žalobcu a ani ma žalobca nenavrhol ako ďalšieho účastníka na strane žalobcu...

7. ... toto uznesenie som napadol dovolaním. O mojom dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozsudkom zo dňa 3. februára 2009, sp. zn. 4 Obdo 38/2007, a to svojím druhým výrokom tak, že moje dovolanie odmietol, pretože som nebol účastníkom konania, a teda som nebol na podanie dovolania oprávnený...

8. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. februára 2009, sp. zn. 4 Obdo 38/2007, v jeho druhom výroku napádam touto sťažnosťou, pričom tvrdím, že ma ukracuje na mojich ústavných právach, pretože

a) mi bola postupom súdov, od súdu prvého stupňa, cez odvolací súd až po dovolací súd, uprená možnosť uplatňovať v konaní sp. zn. 22 Cb 59/06 postavenie účastníka konania, ktoré mi patrí, a

a) dovolací súd sa nevysporiadal s mojou argumentáciou obsiahnutou v mojom dovolaní a ani len okrajovo nevysvetlil, prečo mi postavenie účastníka konania v konaní 22 Cb 59/06 nepatrí.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti týmto nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 38/2007 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Výrok II rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. februára 2009, sp. zn. 4 Obdo 38/2007, sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na nové prejednanie a rozhodnutie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť priamo na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 195/04, I. ÚS 11/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ vidí porušenie ním označeného základného práva a práva v postupe najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 38/2007 a v druhom výroku jeho rozsudku z 3. februára 2009.

Z argumentácie sťažovateľa v uvedenej sťažnosti vyplýva, že k porušeniu označených práv malo dôjsť

- tým, že najvyšší súd vykladal príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a Obchodného zákonníka ústavne nekonformným spôsobom, v dôsledku čoho mu bola odňatá možnosť konať pred súdom,

- nedostatočným odôvodnením rozsudku najvyššieho súdu.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z doterajšej judikatúry, podľa ktorej čl. 46 ods. 1 ústavy predstavuje primárne východisko pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany a na základe toho ho možno považovať aj za základ ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy je možné domáhať sa základného práva podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (napr. IV. ÚS 142/07, IV. ÚS 165/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01), alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil konanie o ňom bez toho, aby ho meritórne

preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím.

Ak fyzická alebo právnická osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí takejto osobe umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými právami a povinnosťami, ktoré jej z tohto postavenia vyplývajú.

Úlohou ústavného súdu v bolo v súlade s už uvedenými názormi posúdiť, či najvyšší súd druhým výrokom rozsudku, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, neporušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu.

Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal spis Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 45/2007 a najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 38/2007 a zistil tento stav:

Na základe žaloby navrhovateľa M. J. proti odporcovi S., B., prebiehalo na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) konanie vedené pod sp. zn. 22 Cb 59/06, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o neplatnosti uznesenia č. 2 a č. 3 mimoriadneho valného zhromaždenia S. z 15. februára 2006. Vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 22 Cb 59/06 z 18. januára 2007, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. O odvolaní rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 45/2007-255 z 27. júna 2007, ktorým odvolanie zamietol ako podané neoprávnenou osobou. Citované uznesenie napadol sťažovateľ dovolaním na najvyššom súde, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom, ktorý je predmetom preskúmania ústavným súdom.

Na základe žaloby podanej sťažovateľom prebieha na okresnom súde konanie vedené pod sp. zn. 26 Cb 115/06, ktorého predmetom je rozhodovanie súdu o neplatnosti uznesenia č. 2 a č. 3 mimoriadneho valného zhromaždenia S. z 15. februára 2006, pričom žalovaným je S., B.

V konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 22 Cb 59/06 a sp. zn. 26 Cb 115/06 ide teda o totožný predmet konania a totožného účastníka na strane

žalovaného.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sa uvádza:

„Dovolanie založené v spise, označené ako dovolanie nerozlučného dobrovoľného spoločníka na strane žalobcu, s odkazom na ustanovenie § 240 O. s. p., podľa § 218 O. s. p. v spojení s § 243c O. s. p., odmietol. Ing. V. S., nie je účastník konania, a preto nebol na podanie dovolania oprávnený.“

Podstatou sťažnosti proti postupu a rozsudku najvyššieho súdu je odlišný právny názor sťažovateľa na jeho postavenie v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 22 Cb 59/06, keď tvrdí, že vzhľadom na to, že je navrhovateľom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 26 Cb 115/06 s totožným predmetom konania a totožným žalovaným, stáva sa bez ďalšieho účastníkom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 22 Cb 59/06.

Z § 240 ods. 1 OSP vyplýva, že právo podať dovolanie má iba účastník konania.

S prihliadnutím na podstatu sťažnosti, odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu a citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku sa ústavný súd zamerlal na zistenie, či sťažovateľ bol účastníkom konania, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, proti ktorému smerovalo dovolanie sťažovateľa.

Podľa § 90 OSP aplikovateľného na sťažovateľom označené súdne konanie účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru postupom a druhým výrokom rozsudku najvyššieho súdu, ktorým rozhodol o dovolaní proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Cob 45/2007-255 z 27. júna 2007 (ide o uznesenie, ktorým krajský súd rozhodol

o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 22 Cb 59/06-160 z 18. januára 2007).

Ústavný súd zo sťažnosti, jej príloh a zo spisov krajského súdu a najvyššieho súdu zistil, že sťažovateľ nemal v predmetnom konaní procesné postavenie účastníka konania.

Ústavný súd nepovažoval v okolnostiach daného prípadu za akceptovateľnú túto sťažovateľovu argumentáciu: *„Podľa ustanovenia § 183 v spojení s § 131 ods. 5 Obchodného zákonníka právoplatné rozhodnutie súdu podľa odseku 1 je záväzné pre každého. Z uvedeného ustanovenia sa teda podáva záver, že účinky rozsudku by sa mali vzťahovať aj na mňa ako žalobcu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III, sp. zn. 26 Cb 115/06. Túto situáciu posudzujem tak, že mi v konaní sp. zn. 22 Cb 59/06 patrí postavenie dobrovoľného nerozlučného spoločníka podľa § 91 ods. 2 O. s. p.“*

Sťažovateľ zároveň cituje časť komentovaného znenia Občianskeho súdneho poriadku, z ktorého vyplýva, že *„Dobrovoľným je také nerozlučné spoločenstvo, kde sa účinok rozsudku musí (a bude) vzťahovať na všetky dotknuté osoby, avšak napriek tomu, že sa všetky dotknuté osoby budú vzťahovať účinky rozsudku podľa právneho predpisu, tieto sa nemusia zúčastniť konania. V tomto prípade sa dotknuté osoby stávajú nerozlučnými spoločníkmi, iba ak vystupujú v roli navrhovateľov (žalobcov) alebo odporcov (žalovaných)“*. Práve zo znenia poslednej vety citovaného komentára jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ sa nestal účastníkom konania, a to napriek tomu, že sa ho rozhodnutie vydané v takomto konaní dotýka. Ústavný súd tiež nepovažuje za akceptovateľnú sťažovateľovu argumentáciu, že sa stal účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 22 Cb 59/06, keďže je už navrhovateľom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 26 Cb 115/06, kde ide o totožný predmet konania a totožného žalovaného. V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Občiansky súdny poriadok dáva súdu na zváženie, či takéto veci na spoločné konanie spojí, alebo nie. Nejde o príkaz alebo o možnosť, ktorú okresný súd nevyužil. V prípade, že by okresný súd spojil na spoločné konanie veci vedené

pod sp. zn. 22 Cb 59/06 a sp. zn. 26 Cb 115/06, stal by sa sťažovateľ účastníkom aj konania vedeného pod sp. zn. 22 Cb 59/06. O takýto prípad však nešlo.

Pokiaľ ide o osoby, ktorých právne postavenie môže byť dotknuté rozhodnutím súdu vo veci samej, Občiansky súdny poriadok zabezpečuje ochranu ich práv tým, že v tzv. „nesporových konaniach“ im priamo priznáva postavenie účastníka (podľa § 94 ods. 1 prvej vety OSP sú v konaní, ktoré možno začať i bez návrhu, účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať; podľa § 94 ods. 2 OSP ak sa niekto z tých, o právach a povinnostiach ktorých sa má konať, nezúčastní konania od jeho začatia, vydá súd, len čo sa o ňom dozvie, uznesenie, ktorým ho priberie do konania ako účastníka) a v konaní sporovom (o ktoré ide aj v sťažovateľovom prípade) umožňuje tomu, kto má právny záujem na jeho výsledku, vstúpiť do konania aj z vlastného podnetu na strane niektorého z účastníkov ako vedľajší účastník (§ 93 OSP). Podľa § 93 ods. 3 OSP má vedľajší účastník v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

V konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 22 Cb 59/06 a krajským súdom pod sp. zn. 3 Cob 45/07 sťažovateľ nevyužil možnosť vstúpiť do konania ako vedľajší účastník. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že si svoje právo uplatnil žalobou, a preto nie je od neho spravodlivé požadovať, aby si ešte osobitne uplatňoval postavenie vedľajšieho účastníka, pričom podľa sťažovateľa postavenie vedľajšieho účastníka neposkytuje tomuto dostatočný stupeň ochrany. Takéto dôvody uvedené v sťažnosti nepovažoval ústavný súd za dostatočné.

Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že sa snažil do konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 22 Cb 59/06 vstúpiť podaním odvolania a následne dovolania, ústavný súd poukazuje na to, že z Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva možnosť tomu, kto má právny záujem na výsledku konania, stať sa účastníkom konania podaním odvolania, resp. dovolania.

Ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľa nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru, keďže sťažovateľ nebol na podanie dovolania oprávnenou osobou a v dôsledku toho nesplnil podmienky vyžadované zákonom na to, aby o jeho dovolaní bol najvyšší súd povinný meritórne rozhodnúť.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu. Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je právom účastníka konania, avšak sťažovateľ účastníkom v konaní, ktoré bolo predmetom preskúmania ústavným súdom, nebol.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd už citované odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu považuje za dostatočné, a preto jeho obsah nemá žiadny tvrdý súvis s porušením práva na spravodlivý proces v rozsahu nároku na ústavne korektné dôvody rozhodnutia najvyššieho súdu.

Na záver ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ má možnosť všetky svoje tvrdenia, ktoré uviedol v odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 22 Cb 59/06 z 18. januára 2007 a ktoré boli obsahom jeho dovolania, o ktorom rozhodol napadnutým rozsudkom najvyšší súd, uviesť v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 26 Cb 115/06 a týmito tvrdeniami budú povinné zaoberať sa príslušné všeobecné sudy.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009